

Kako smo sodelovali ... in pridobivali domoznansko gradivo

Nejc Perko

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja, Tržič
nejc.p1@gmail.com

V tem članku bi rad predstavil primer sodelovanja z drugimi organizacijami, in sicer pri zbiranju, predstavljanju in digitalizaciji kulturne dediščine. Potencialne partnerje in načine sodelovanja določajo tudi *Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028)*, ti so »Posamezniki, nevladne in druge organizacije itn. (pridobivanje gradiva). Izobraževalne organizacije (usposabljanja). Organizacije s področja kulture in izobraževanja ter druge organizacije (promocija). Muzeji, galerije, arhivi, posamezniki in drugi (sodelovanje pri zbiranju, predstavljanju in digitalizaciji kulturne dediščine). Lokalni mediji. Sodelovanje knjižnice v projektih lokalne skupnosti.«

Največji domoznanski projekt, ki smo ga v preteklih letih izvedli, je bila nedvomno izdaja knjige *Takole je bilo včasih u Vóm: spomini na Lom pod Storžičem, ljudi, njihovo delo in življenje* leta 2017. Bila je plod sodelovanja knjižnice in Tržiškega muzeja. Idejo za nastanek knjige je dala direktorica knjižnice na enem od obiskov pri Janezu Slaparju

- Temšaku, domačinu iz Loma pod Storžičem, ki že celo življenje zbira utrinke iz zgodovine in nekdanjega življenja svoje vasi. Ob pogledu na količino gradiva je bilo jasno, da bomo sami projektu težko kos, zato smo se povezali s Tržiškim muzejem. Od avtorja smo dobili rokopise in fotografsko gradivo v fasciklih. Začelo se je s pretipkavanjem gradiva, ki ga je opravila Teja Zibler, takratna prostovoljka v knjižnici. Opravila je težaško delo, saj se

■ Na predstavitvi knjige *Takole je bilo včasih u Vom*. Lom pod Storžičem, 20. 6. 2017. Fotografija: Mirko Kunšič

je poleg prebijanja skozi rokopis spopadala tudi z narečnimi izrazi. To je bilo tudi nam, uredniškemu odboru, precejšen izziv, kar smo reševali sproti na konzultacijah z Janezom Slaparjem. Sledilo je urejanje gradiva v smiselno celoto, kar je bilo v veliki večini delo kustosa Tržiškega muzeja, dr. Bojana Knifca. Urejeno gradivo smo v uredniški odbor dobivali sproti v vpogled in odpravljali pomanjkljivosti.

Jedro moje naloge je bilo urejanje slikovnega gradiva, saj je bil sklep odbora, da mora biti knjiga bogato opremljena s fotografijami. Tako na 415 straneh najdemo 350 fotografij, ki so močan adut knjige, predvsem zaradi svoje redkosti. Poleg fotografij, ki jih je avtor kot ljubiteljski fotograf posnel v 50., 60. in 70. letih 20. stoletja, so tudi slike iz starejšega obdobja, ki jih je pridobil od sovaščanov. Za digitalizacijo gradiva smo uporabili optični bralnik z možnostjo visoke kakovosti pretvorjene slike. Opremiti jih je bilo treba z datumom, lokacijo, opisom ... Knjiga je nastajala približno dve leti. Seveda je sodelovanje potekalo tudi pri financiranju projekta, pri čemer so se nam pridružili tudi Občina Tržič in zasebni sponzorji. Obsežno delo smo predstavili v napolnjenem Kulturnem domu Lom pod Storžičem. Naklada 300 izvodov je pošla v nekaj tednih, dogovarjamo se za ponatis.

Z muzejem smo v letu 2016 organizirali tudi razstavo »Prišli so v Tržič in pustili sledi ...«, s katero smo sledili temi Domoznanskega septembra, in sicer migracijam v pozitivni luči. Predstavili smo (nekatero) posameznike, ki so se v Tržič priselili od drugod, tu pa so s svojim delovanjem pustili svoj pečat. Predstavili smo jih s kratkim opisom, knjižnim gradivom domoznanskega oddelka knjižnice in artefakti muzeja. Razstavo smo pripravili v Kurnikovi hiši ob koncu avgusta, tako da smo sodelovali tudi na Šušarski nedelji, najodmevnejši tržiški prireditvi, ki pripelje v mesto tudi največ obiskovalcev.

S tovrstnimi projekti je knjižnica pridobila veliko domoznanskega gradiva, ki še čaka na obdelavo in uvrstitev med knjižnično gradivo.

Razstavo smo izkoristili tudi za promocijo spletnih portalov Kamra.si in dLib.si na plakatih in z dostopom prek prenosnih računalnikov.

V naši knjižnici se je oglašil vodja Območne izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturno dejavnost Boris Kuburič in predlagal sodelovanje pri raziskovanju domoznanskih tem. Teh bi se lotevali periodično pod skupnim imenom *Gor pa dol po pvac*. Tak naslov je nosila v osemdesetih letih 20. stoletja priljubljena oddaja na Radiu Tržič (danes Radio Gorenc), ki jo je vodil novinar Milan Krsnik, v njej pa se je loteval lokalnih domoznanskih tem. Naj dodam, da je ljudsko »pvac« uradno Trg svobode, t. i. center mesta in vsega dogajanja v Tržiču, hkrati pa tudi kraj, kjer izveš resnične in manj resnične lokalne novice. To je zelo posrečen naslov, ki ga lahko razumemo kot sprehajanje po mestu in ob tem poizvedovanje za informacijami. Enako lahko rečemo tudi za idejo, da bi se tako imenovali domoznanski večeri v naši knjižnici.

Boris Kuburič se je tudi sicer dejavno vključil v pripravo in izvedbo teh večerov. Poleg tega, da je dober poznavalec zgodovine in prebivalcev mesta, nam je na razpolago dal tudi bogat arhiv JSKD. Povezal nas je tudi z ljudmi, ki razpolagajo z gradivom, zanimivim za našo domoznansko zbirko. S tovrstnimi projekti je knjižnica pridobila veliko

domoznanskega gradiva, ki še čaka na obdelavo in uvrstitev med knjižnično gradivo.

Do sedaj smo pripravili štiri tovrstne domoznanske večere. Na prvem (2016) smo se lotili 90. obletnice povišanja Tržiča iz trga v mesto. Poudarek je bil na tem, da je Tržič postal mesto leta 1926, in ne 1492, ko je bil povišan v trg, kar se v javnosti večkrat zameša. Poudarili smo vlogo, ki jo je imel takratni tržiški župan Ivan Lončar pri tem dogodku. S to zanimivo temo se je ukvarjalo že več domačinov, vendar večinoma niso prišli daleč, kar je posledica skopih dokumentov. Zahvaljujoč digitaliziranim spletnim arhivom (npr. dLib.si, Gorenjski glas) je nastala zanimiva zgodba, ki je v precejšnji meri odgovorila tudi na vprašanje osnovne problematike teme – zakaj pomanjkanje virov. Obenem pa je bila dobra promocija Digitalne knjižnice Slovenije dLib.si. Predstavljena je bila na domoznanskem večeru *Tržičan je postal meščan* in objavljena v lokalnem časopisu Tržičan in na spletnem portalu Kamra.si.

Na naslednjih večerih smo obravnavali pestro dogajanje na področju kulture po drugi svetovni vojni pod naslovom »Bili so igralci/igralke«. Danes si je težko predstavljati, kako povezano je bilo nekoč tržiško gledališče z mestom in obratno. Obiskali smo še živeče protagoniste ali njihove sorodnike, pri tem pa izvedeli še za številna nova imena, povezana z gledališčem. Nabrali smo tudi zajetno količino fotografskega gradiva. Najizrazitejše kulturne delavce smo tudi povabili na okroglo mizo v knjižnico, na kateri so nam predstavili gledališko dejavnost v mestu in njegovi okolici. V veliko pomoč pri pripravi večerov so nam bili spletni arhivi publikacij (Gorenjski glas, Tržiški vestnik), na razpolago smo imeli tudi arhiv Mladinskega gledališča Tržič. Še svež pa je domoznanski večer »Bili so ansambli« s spomini na tržiške instrumentalno-vokalne zasedbe od konca druge svetovne vojne do sedemdesetih let 20. stoletja. ●